Ч. 115 (14.013). Львів, неділя 5. травня 1935. Poсztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504.060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Нові причинки до голоду в Совітах.

НЮ ЙОРК, 15. квітня. (Вл. кор.). Нюйорські Герстові газети („Ню Йорк Америкен“ та „Ивнінг Джернал“) дальше послідовно друкують меморіяли про голод у СССР. Вчорашній „Америкен“ передруковує в перекладі з французької мови кореспонденцію кореспондента паризького „Тан“ М. Берлянда з липня 1933 р. Кореспонденція вислана з Москви й цікава тим, що зупиняється спеціяльно над мовчанкою совітської преси про голодову катастрофу і приходить до висновку, що ця мовчанка є умовою. Остерігає читачів большевицьких ґазет у Парижі, що вони надармо шукають правди про справжнє положення в Совітах, бо правду зламлює із воєнною витревалістю совітський цензор. Врештою подає Берлянд цінні нам вісти, що совітські урядовці зневірилися в дальші експерименти уряду, а це грозить відповідними наслідками.

В сьогоднішнім „Джерналі“ починає друкувати цілу низку статтей кореспондент і співробітник жидівського нюйорського щоденника „Форвертс“, Гаррі Лянг. Він відвідав осінню 1933 р. Радянщину, головнож Україну і Білорусь. Свої враження описав він у „Форвертсі“. Лянг на вступі до своїх статтей у „Джерналі“ каже, що жидівська преса в Америці ліпше поінформована про справжній господарський стан у СССР, ніж преса писана англійською мовою. Йому вдалося свобідно переїхати Радянщину, головнож голодом нищену Україну, тому, що мав доручаючий лист від сенатора Бори з Вашингтону. Крім того він, уроджене́ць колишньої царської Росії, мав у большевицькій Росії багато приятелів на видних становищах і вони йому помагали, скільки могли. Лянг віддає наперед велике признання Томасові Вокерові за його правдомовність у статтях, що їх помістив „Джернал“. (Ті статті були зреферовані в „Ділі“). Головна заслуга Вокера, по думці Лянга, та, що він відважився писати правду навіть для отого світа, що тепер цілковито неповорушний на ніякі благання із совітської Росії. Каже, що це найбільша непишна історія наших часів. Лянг каже про те буквально так: „Навіть забезпечений перед нервовим потрясенням світ здрігнувсяб, колиб почув подробиці про голод у Росії, головно на Україні, що була колись плодючою землею. Це не був голод викликаний природними причинами, як напр. посухою, виливами, — ні, це був голод, насаджений людьми, плянований голод“.

Дальші замітки у вийнках такі: „В часі подорожі в Росії я дивувався, що то сталося із цивілізацією. Маємо розвинені телеграфи, радіо, що за кілька хвилин розносять по найдальших закутинах землі новинки що мінути. А чейже ми розвинули також систему модерного деспотизму, що може перешкодити розповсюдженню новин про вимирання з голоду міліонів населення, як ось тепер сталося в совітській Росії... Я мусів замочити моє перо в крові мого серця, щоб написати в „Форвертсі“ статті про те, що я бачив у Росії. Я бачив живо голоду, живо смерти. Я бачив людей опухлих з голоду, як вони падали на вулицях. І я чую, що найменше, що я можу зробити, то в імені правди висловити признання для Вокера за його статті, поміщені в Герстових ґазетах“.

Після такого вступу каже Лянг у першій статті, що він, як соціяліст, що ненавидів царський режім, їхав до Росії з радістю і надією побачити там соціялістичний ідеал. Він питав себе, наскільки дає щастя комуністична Росія населенню? — Це було в початках вересня 1933 р.

І починає описувати, як його мрії розвіялись із вступом на совітську землю. Діти — це закаменіла маса, убрана в лахи. Коли вихилився з вікна, всюди почув крик: „Хліба!“ В Ленінграді, у розмові із родиною совітських урядовців, почув такі слова: „Ви говорите про нове життя, про майбутнє щастя. На початку революції я, старенька бабця, мала впасти жертвою кращого ладу для моїх дітей — так мене переконували. Пізніше сказали те саме моїм дітям. А тепер кажуть ще й унукам: „Позбудьтеся убрання, харчів, щоб відбудувати край!“ Отже отут маєте три генерації і ніодна з них не має надії на майбутнє. Ніхто з нас не дожие кращих часів...“ У бюрі одного урядовця побачив Лянг таблицю з написом: „Їсти дітей — це варварство“. Йому сказали, що такі таблиці порозвішувані на Україні. Коли приїхав на Україну, довідався про 6 міліонів вимерлих з голоду. Отоді насунулась йому думка: Чому то не встане новий Єремія, що зворушив би ввесь світ недолею цих вимираючих міліонів?

Відповідь Литви на демарш великодержав.

ЛЬОНДОН, 4. 5. ПАТ. Райтер повідомляє з Ковна, що литовський мін. закорд. справ Лозорайтіс передав представникам трьох великодержав, сиґнатарів мемельської конвенції, відповідь на демарш з дня 19. квітня ц. р. У відповіді литовський уряд заявляє, що подбає за співпрацю між соймиком і директоріятом у Мемелі.

Переговори Чехословаччини з СССР.

ПРАГА, 4. 5. ПАТ. Мін. Бенеш відбув довшу нараду з большевицьким послом на тему договору взаїмної допомоги, який підпишуть обі держави на зразок французько-большевицького договору. Покищо ведуться дипльоматичні переговори.

Повстання на Филипинах здавили.

ВАШИНГТОН, 4. 5. ПАТ. На Филипинських островах вибухло повстання. У боротьбі з поліцією згинуло около 60 осіб. Багато ранених. Дивно, що повстання спалахнуло напередодні уведення конституції, що мала запевнити Филипинам незалежність.

МАНІЛЯ, 4. 5. ПАТ. По цілонічній боротьбі поліція перемогла повстанців. По боці ребелянтів є 60 убитих. У Ст. Ільдефонко повстанці здерли американський прапор і на його місце вивісили незалежницькі прапори филипинських сендалістів. У місті Калямба збираються повстанці, озброєні в ножі. Недалеко Манілі 8.000 американських вояків готові в потребі помогти поліції.

ТОКІО, 4. 5. ПАТ. Агенція Ренго повідомляє, що японський уряд рішуче заперечує вістку, що її подала американська преса, будьто би революціонери на Филипинських островах знаходили будь-яку підтримку Японії.

Землетрус убив 200 осіб.

АНКАРА, 4. 5. ПАТ. На російсько-турецькому пограниччі, у карській провінції, землетрус спричинив смерть 200 осіб. Побоюються, що жертв є багато більше. Ранених понад 500. Ратункова акція утруднена, бо важка комунікація. Дрібні землетруси ще тревають.

Присилайте передплати!

Франко-московський союз і невстрявання Москви.

Женева, 1. травня 1935.

Франко-московські переговори кінчаться. Ляваль має виїхати у найближчому часі до Москви підписати договір про союз, що крие в собі велику небезпеку для миру Европи.

Франко-московські переговори не були легкі. Істерична паніка провідних політичних кол Франції перед відновленням збройної сили Німеччини ледви перемогла французьку відразу до большевицької Москви. Які почуття до Москви мусіло перемогти французьке громадянство, показує недвозначно стаття п. Анрі Лемері, сенатора і заступника президента комісії закордонних справ, у „Журналь де Женев“, опублікована підчас останньої надзвичайної сесії Союзу Народів, отже в часі присутности пана Літвінова в Женеві.

У цій статті пан Лемері між іншим пише: „Всі нації, що подали руку СССР дістали через те контакт з лепрою (проказа) комунізму“. До цих націй належить тепер очевидно і Франція в більшій мірі ніж деякі інші. Що пан сенатор Лемері намагається захистити по змозі свою батьківщину від московської хороби, річ природна і зрозуміла. Можливо, що саме намагання п. Ляваля в цьому напрямі затягли і франко-московські переговори, наскільки франко-московський союз далося взагалі втиснути в прокрустове ложе трактату Союзу Народів.

Але можна мати поважний сумнів, чи пощастило п. Лявалеві знайти поважніші засоби проти встрявання Москви до внутрішніх справ Франції ніж ті, яких домагається п. Лемері в „Жур. де Жен.“. А ці домагання пана сенатора справді дуже наївні. Він пише:

„СССР претендував завжди на окремішність від III. інтернаціоналу: безсоромна омана, бо це лише дві фасади тої самої будови — большевизму. Московські люди використовували широко цю оману, щоби робити одною рукою те, що їм заборонено робити другою рукою. Ця гра повинна скінчитись. Не можна дозволити, щоби Совіти домагались підтримання французькою силою та організованістю, а разом з тим руйнували Францію ганебною пропагандою. Треба жадати, щоби Совіти дали інші доручення своїм агентам“.

Коли пан сенатор і заступник президента комісії закордонних справ, а може разом із ним і сам міністер закордонних справ Франції, хочуть обовязково сховати голови в пісок московських доручень, то їм справді тяжко перешкодити це робити. А в Москві багато дечого бракує, але тільки не доручень, більш небезпечних, ніж піскові буревії у Злучених Державах.

До тогож соціялістично - большевицький бльок у самій Франції має так точно оброблену програму і такі поважні сили і засоби для руй-

нування „буржуазної держави", що ніякі для о·ка зроблені доручення Москви йому властиво вже непотрібні.

Але як мало числиться Москва з домаганнями Франції та своїми зобовязаннями супроти Союзу Народів, що забороняють Москві втручатися у внутрішні справи інших держав, про те свідчить виразно першотравневий заклик „Ізвестій" та іншої большевицької преси.

Офіціяльний орган московського уряду вигукує як звичайно — „Геть фашизм! Геть капіталізм! Най живе совітська влада в цілім світі!", ніби Москва ані трохи не належала до Союзу Народів і не намагалася за всяку ціну дійти до союзу з „імперіялістичною і буржуазною Францією".

Ще більш розперезано поводиться московський уряд супроти Німеччини, від якої дістав недавно досить поважну позичку. Без найменших вагань виписують „Ізвестія" — „Нехай живе геройчна комуністична партія Німеччини!" Та сама партія, в обороні якої московський уряд і пальцем не рушив, коли її розвязано та загнано в підземелля, та яку він тепер славить, коли її діяльність заборонено карним законом Німеччини. Отже „невстрявання" в справи чужих держав на цілому фронті!

Але верхом цього „невстрявання" є безперечно привітання „геройській комуністичній партії Китаю", яка при допомозі Москви винищила та зруйнувала міліони населення нещасливої країни. Демонстрація солідарности Москви з большевицькими військами Китаю особливо характеристична тепер, коли китайський уряд робить найбільші зусилля, щоб зліквідувати большевицькі осередки.

Намагання московських володарів надати московській вязниці поневолених націй вигляд „держави організованого пролетаріяту, що спирається на соціялістичні відносини вирібництва" виглядають у цьому році особливо комічно. Скасуванням карток на хліб та муку в СССР скасовано останній робітничий привілей і останню декорацію „пролетарської держави". Коли „Ізвестія" погрожують, що „напад (!?) на СССР втягне в боротьбу за СССР ґіґантські маси" („Ізв." 23. 4. 1935), то це смішна погроза. Московські імперіялісти, ведучи безупинно наступ на лад і спокій Европи та Азії повних 15 літ давно вже втратили право говорити про якийсь напад на СССР; а проти пляхової ліквідації хижацької господарки московського імперіялізму на землях поневолених націй большевицькі аґентури в ріжних державах зробилиб не більше того, що зробив московський уряд проти ліквідації большевицьких організацій Німеччини.

Як мало надії має московський уряд на поміч „революційного пролетаріяту", доказують найкраще його безупинні зброєння, до демонстрації яких на першого травня так гарячково готувалася большевицька армія. Але мабуть саме ці зброєння і допровадять СССР до загину. Ці зброєння примусили нарешті і Німеччину подумати про свою оборону. А зброєння Німеччини та очевидна небезпека зболшевизовання Франції примушують і Англію збільшити свою повітряну та морську фльоту та порушити в цілім світі осягнену так важко рівновагу в зброєннях.

Розпочата Москвою акція стрінула таким чином досить несподівану протиакцію. Створення большевицького фронту в Франції та спроби окружити Німеччину допровадили до несподіваних результатів. А коли Франція порушила своїм союзом із Москвою єдність версайських держав в такій мірі, що вони очевидно не можуть тепер примусити Німеччину зректися належного їй права на озброєння, то незабаром цим державам лишаться лише два шляхи до вибору — порозумітися з Німеччиною і виступити спільно проти Москви, чи розпочати війну проти Німеччини, яка буде до цього належно підготована.

Напад інших держав на Німеччину буде тим менше імовірний, чим краще вона буде приготована до оборони. Тому московські верховоди роблять все можливе на те, щоб скорше спровокувати Францію до виступу проти Німеччини. А досягнути цього вони можуть лише в тім разі, коли большевицький фронт у Франції запанує остаточно. Скріпитиж і розвинути його акцію московський уряд може лише збільшеним встряванням у внутрішні справи Франції. І пп. Лемері, Ляваль та інші французькі патріоти мусять це зрозуміти. Досвід Німеччини довів, що побороювати „лепру" большевизму, приятелюючи з Москвою неможливо.

М. Данько.

Масове виселювання з Ленінграду і Кронштадту.

(РО) Постійний кореспондент паризького щоденника „Возрожденіе" з 29. квітня ц. р. пише з Гельсінґфорсу, що большевицький уряд далі масово виселює з Ленінграду усіх підозрілих осіб. Акцією „очищування міста" від підозрілих осіб кермує спеціяльна комісія, до якої входять представники комісаріяту внутрішніх справ і партійних організацій під проводом теперішнього секретаря ленінградської округи Жданова. Кореспондент пише, що з Ленінграду і Кронштадту виселили дотепер яких 125 тисяч осіб, здебільша старших осіб, які не беруть ніякої участи в громадянському житті. Тому що комісія не може закинути їм ніякої „контрреволюції" відмовляє без причини права на побут у Ленінграді і Кронштадті. Щоденно на північ і на схід ідуть товарові поїзди переповнені засланцями. Дуже рідко всі члени родини дістають дозвіл виїхати разом до одної місцевости на засланні. Між засланцями дуже високий відсоток творять селяни ленінградської округи, які навіть тепер, після другого зїзду колхозників рішуче відмовляються вступити до колхозів. Заслання селян є замаскованою фазою „вивласнення" („розкулачення"). Головною причиною масового заслання населення є загострене політичне положення і острах большевиків, як це, виразо заявив Жданов, що Ленінград буде скоріше чи пізніше „воєнним табором"

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Чи письменник мусить мати світогляд?

На таку тему зробило 14-го квітня „Т-во письменників і журналістів" спробу перевести прилюдну дискусію. Я взяв на себе тезу, що письменник не мусить мати світогляд; д-р М. Гнатишак боронив погляду, що мусить.

Тема була гостро актуальна. Від довшого часу ріжні наші публіцисти вважають своїм обовязком пригадувати нашим письменникам, який вони повинні мати світогляд, щоб створити здорову та сильну літературу і виховати як слід нарід. Спроба дискусії скінчилась повною невдачею. Як висловився у звідомленні з неї один молодець, розторощили мене в ній на прах за саму оборону такої страшної тези.

Дискусія нагадувала студентське віче. Ті, що зголосились до слова, використали нагоду, щоб доказати, що я небезпечний „тип без світогляду", є навіть не маю стільки фільософічної освіти, щоб розуміти, яка це важлива річ для сучасного українця мати ясний, твердий, непохитний світогляд. На салі сиділи теж письменники та одиниці, які розуміли вибрану тему; — на жаль, те, що перейшло із цілої дискусії до деяких органів преси, полишило читачеві враження, що Т-во письменників і журналістів дістає хіба фонди від якихсь несиголовців, щоб пропаґувати — відсутність світогляду.

Більшість осіб, що мало цікавляться фільософією і літературою, має на питання: „Чи письменник мусить мати світогляд?" дуже просту відповідь: „Ясно, що мусить!... Адже ніяка інтелігентна людина не може жити без світогляду!" Дискусія скінчена. Коли щось мають усі, то навіть і я, якому закидають „безсвітоглядця", маю бодай такий світоглядик, як той палкий речник 100-відсоткового динамізму, коли кричав у дискусії, що „Винниченка треба поставити під „стінку"

Тимчасом критики літератури віддавна призадумуються над проблемою, чи те, що письменник уважає за світогляд, можна назвати світоглядом. Друга проблема: коли навіть погодитись, що він має справжній світогляд, то чи ідеї того світогляду може він без шкоди для твору та свого таланту, переносити у свій твір?

Хоч подати задовільну дефініцію „світогляду" не легко, розуміємо, що цей суцільний погляд на світ протиставляємо враженням, настроям, навіть цілій уяві. Коли перейдемо історію всесвітньої літератури, побачимо, що не всі письменники залишили у своїх творах ідеї, з яких можна би скласти суцільний погляд на світ. Що більше: навіть дуже великі письменники висловлювали по черзі, чи поруч, ідеї зовсім суперечні, неясні, замрячені, коли і не дивоглядні. Явище це розяснюється просто. Письменник відтворює свої психічні переживання та образи зверхнього світа тому, що має талант це робити. Ця сила — творча уява. Письменник орудує образами, а не поняттями. Думки та ідеї, які він висловлює підчас своєї праці, не грають у творі ролі поодиноких засновків (премісе), на яких спирається ідейна будівля. Поставити таку будівлю може тільки фільософ.

Гайне Верлен, Рембо, Мюссе, Кітс, Пушкін — більшість світових ліриків — діти, що граються думками, як мячиками. Дошукатись у них світогляду значить — не розуміти основної суті лірики, яка висловлює настрої переніжненої одиниці, настрої — неповторні, до ніяких інших неподібні і з яких не можна робити загальних висновків. Навіть повість, де маємо часто до діла з ріжними поглядами й ідеями, змальовує низку подій та духових станів, звязаних з такимито точно означеними людьми, в такомуто середовищі, серед такихто обставин. Ми приглядаємося життю виведених героїв так, немов би вони були „правдиві" і на підставі дуже далекої аналогії з тим, що самі пережили і що „вивчили", переживаємо їх кожний по свому, передумуємо, оцінюємо. Чи письменник завсіди мусить займати до них становище? Приклади архитворів літератури доказують, що — ні.

Якби з літературних творів письменника можна було добути „світогляд", таксамо як із політичних статтей у часописі або фільософічної системи, то ясно, що критики не розяснювали би того самого твору на ріжні лади, а знали би відразу, з яким світоглядом мають до діла і щойно на цій підставі починали би свою критику зі становища свого світогляду.

Возьмім хочби Коцюбинського та Стефаника. Чи можна на підставі їх оповідань дійти до пересвідчення, що один був усе життя соціяліст, навіть закоханий у Фуріері-комуністі, другий радикал? Скажім, що і це хтось зумів добути з їх творів. Але чи їх суспільні ідеї рішали про вибрані ними сюжети та про те, як вони змальовували своїх героїв — про те, що робило їх мистцями? Чи на підставі всіх творів Фльобера, одного з найбільших повістярів XIX. віку, можна виробити собі погляд, у що він вірив і що думав, як ставився до ріжних життєвих справ? Фльобер відтворював типи далеких від себе людей, часто дуже малих і пересічних так, щоб вони жили перед нашими очима і щоб ми могли переживати поодинокі моменти їх життя.

Правда: нам вільно сказати, що нам не подобаються такі письменники, що ми хочемо зовсім іншого підходу до літератури, але в першій мірі мусимо погодитись з тим, що сотні великих письменників і творів не дають нам ніякого світогляду тому, що самі його в собі не мають. Може це сумно для европейської літератури, трагічно для всієї нашої культури, але факт залишається: щоб бути письменником — треба мати талант, а талант нераз ійде в парі навіть з дуже великими моральними хибами і не зовсім високим, інтелект. розвитком. І хто хоче розмовляти про літературні проблеми, нехай не кричить, що хоче спасати світ новими ідеями, а спершу розяснить: Як всесвітня література могла докотитись до таких чудасій.

(Докінчення буде.)

„Шукаемо мосту порозуміння".

Митрополит Шептицький про польсько-українські проблеми.

Під поданим вгорі наголовком варшавський „Тигоднік Ілюстровани" в числі 18. з 5. ц. м. помістив розмову свого співробітника Й. Радзімінського з Ексцел. Митрополитом Шептицьким про актуальні польсько-українські проблеми. Ту розмову попередив автор довгим вступом, у якому описує Святоюрську Гору, зокрема митрополичу палату і життя в ній та поруч неї.

На початку розмови Митрополит застерігся, що він далекий від усяких справ політичної натури і не хотів би в таких справах забирати голосу. Одначе дався переконати і висловив кілька думок на теми, порушені розмовцем.

Зійшла спершу мова на **відношення Церкви до сучасного націоналізму,** що є отвертою і актуальною справою у відношенні до всіх народів. Сучасний націоналізм — на думку Митрополита — особливож його крайня реакція, зближений до поганства. У своїй програмі, замісць Бога, поміщує нарід, чи пак державу, ставлючи її інтереси понад усі інші. Католицька Церква, якої човен пливе по невпинно розбурханих филях життя двацятого віку, мусить боротися за стан свого посідання. І власне тому нераз лежить в інтересі Церкви, щоб, не осуджуючи всього, що має якийсь звязок з націоналізмом, притягти до себе та приєднати його визнавців. Осудження націоналізму Церквою чи її поодинокими представниками виключилоб можливість якогонебудь порозуміння.

— Може прийти — казав далі Митрополит — така хвилина, коли будемо з церковних проповідниць осуджувати соціялізм чи націоналізм, але нині таке становище викликалоб зовсім протилежний наслідок. Замісць позискати тих людей, ми втратилиб їх раз на все. Чиж епископи в якомунебудь краю видали заборону сповідати соціялістів? Правда, що і фашизм без сумніву зближений до новітньої ересі, а все таки Ватикан підтримує добрі звязки з його творцем, Мусолінієм. Тому вважаю, що так як слід з місця осуджувати всі акти терору націоналістів, такcамо не слід громити молоді за те, що вона націоналістична.

На питання про **умовини, в яких живе** українська **молодь,** сказав Митрополит:

— Польське громадянство, що за малими виїмками живе в повному відокремленні від нас, не зясовує собі справи з того, як далеко сучасна скрута дається відчувати серед українських мас. Ця економічна скрута впарі з деякою ідейною кризою дається головно відчути нашій молоді, що має замкнену дорогу перед собою. Не можуть бути урядовцями, вчителями, а навіть підурядовцями, чи працівниками у варстатах праці, ними самими створених. Чому нема ані відповідних економічних, ані політичних умовин істнування, але істнують тисячі умисних перешкод? Це таке покоління без майбутности. Голод і безробіття є найбільшими союзниками агітаторів зпід комуністичних та екстремістичних прапорів. Економічне питання, як те, що найближче доторкає людини, має дуже великий вплив на кожного. Таксамо масовий поворот студентів на села не завсіди є додатним явищем. Студіююча молодь живе, подібно, як і вся інтелігенція, в дуже тяжких умовинах. На селі нема скрути в тій формі, як у місті. Зрештою наш селянин є сильніший, має менші вимоги, ніж міський інтелігент. На жаль, для молоді нема зайняття, що гірше, нема грошей для облегчення її долі.

Ідейно наша молодь має глибоке почуття й національну свідомість. Але наївний той патріотизм, що каже польському громадянству не розуміти, не вірити в національні можливости українців. „Нема ніяких українців, є тільки русини зі Східної Малопольщі" — впевняє покутуюча до нині ендецька теорія, що находить ще, на жаль, визнавців і поміж неендеками.

На запит про **можливости поширення комунізму серед молоді,** що живе в таких страшних умовинах, Митрополит відповів:

Наше громадянство вийшло переважно з простолюддя, що є справді глибоко віруюче. Тому тільки нечисленні одиниці піддаються гаслам комуни. Церква єднає нас усіх довкола себе. Ми не лякаємося комунізму поміж нами. Помагають нам у тому й переслідування українців на Совітській Україні. Молодь рятує перед комунізмом віра й патріотичні переконання.

На останнє питання про **денаціоналізацію поляків, що попали в українське море,** відповів Митрополит так:

Я нічого про це не знаю. Зате навпаки, майже щодня маємо кілька, чи кільканацять випадків переходу з греко-католицького обряду на латинський. Одначе є це зміни обряду, переводжені легально, через Рим і за його згодою. Зате куди більше є випадків нелегального переходу, себто переписування з книг греко-католицького обряду на латинський, зрештою звичайно під натиском хлібодавців..

*

На маргінесі тої розмови робить п. Радзімінський такі висновки:

„Слова, сказані Митрополитом Шептицьким набирають тим більшої ваги, що були сказані вперше супроти представника польського громадянства. Бо досі тільки з пастирських листів та деяких енунціяцій української преси ми могли зясовувати собі справу з такого чи інакшого становища Митрополита. Перший оце раз Митрополит Шептицький на поставлені йому питання відповів, формулуючи такі точки: 1) осуджування крайнього націоналізму — поза актами терору — вважає недоцільним, бо це замість якогось позитивного успіху виключає можливість порозуміння в майбутньому; 2) націоналізм з точки погляду Церкви є шкідливий, але з погляду національного є ланкою і скелею, що обєднує українське громадянство; 3) колиб хто хотів дійти до польсько-українського порозуміння, то мусить брати під увагу можливість праці українців; 4) надією українського громадянства є молодь, сконсолідована на ґрунті патріотизму і релігійности...

*

Після тої розмови з Митрополитом питав п. Радзімінський кілька осіб у Львові ріжних професій і переконань, чи можливо є перевести якесь порозуміння і найти плятформу для польсько-української співпраці. На це дістав відповіди: І так — і ні.

Боротьба з духовними.

БЕРЛІН, 4. 5. ПАТ. Оконфіскували ряд католицьких церковних пресових органів, які помістили пастирський лист пруських епископів, що як твердить урядовий комунікат, критикував у недозволений спосіб „рік сільської молоді". Відомо, що німецька молодь, покінчивши народні школи, мусить один рік працювати в хліборобських господарствах.

БЕРЛІН, 4. 5. ПАТ. У Вестфалії в місцевости Зіґен застрілено вночі члена відділу праці табору Кірхгунден. Влада виясняє, що це вбивство має політичне підложжя. Арештували багато осіб, м. ін. місцевого пароха.

Ширіть наш часопис!

Повний текст французько-большевицького договору.

ПАРИЖ, 4. 5. ПАТ. Нині оголошено повний текст французько-большевицького договору взаємної допомоги такого змісту:

Центральний Виконавчий Комітет СССР і президент Французької Республики оживлені бажанням зміцнити мир в Европі і забезпечити його добродійства своїм краям, запевняють про своє бажання основніше прикласти постанови пакту Ліґи Націй, що їх метою є вдержати безпеку народів, територіяльну цілість і політичну незалежність держав, рішились посвятити всі зусилля, щоб підготовити і підписати европейський договір. Його мета — доцільніше застосувати постанови пакту Ліґи Націй. Тому рішили підписати договір і в тій цілі визначили своїх уповноважених амб. Володимира Потьомкіна і мін. Лявала, які обмінявшись грамотами, приняли такі постанови:

I. стаття: Якщоб Франції або СССР одна з европейських держав загрожувала нападом, тоді СССР і Франція зобовязуються негайно відбути нараду і приняти рішення, щоб виконати постанови 10. статті пакту Ліґи Націй.

II. стаття: Якщоб одна з европейських держав незачіплена, напала на Францію і СССР, не зважаючи на щирі настрої обох країв, в умовинах, які передбачує § 7. статті 17. пакту Ліґи Націй — СССР і Франція прийдуть з негайною взаємною допомогою і піддержкою.

III. стаття: Згідно з постановою 16 статті пакту Ліґи Націй кожного члена Ліґи Націй, який всупереч зобовязаням зі статтей 12, 13. і 15. пакту Ліґи Націй хапається за війну, вважатимуть, що веде війну проти всіх інших членів Ліґи. В такому випадку Франція і СССР рішають прийти з негайною допомогою і піддержкою, згідно з постановами 16 статті пакту, якщоб на одну з цих держав, не зважаючи на її щиро мирний настрій, нападе без зачіпки одна з европейських держав. Такі самі зобовязання приймає Франція і СССР, якщоб на них напала одна з европейських держав в умовинах, які передбачують §§ 1. і 3. статті 17. пакту Ліґи Націй.

IV. стаття: Тому, що вище згадані постанови згідні зі зобовязаннями обох держав як членів Ліґи Націй, не можна пояснювати постанов цього договору як обмеження місії Ліґи Націй у видаванні розпорядків, щоб зберегти мир у світі. Цей договір не обмежує теж зобовязань, які накладає на обі держави пакт Ліґи Націй.

V. стаття: Тексти французький і російський однаково важні. Його ратифікують негайно, як тільки це можна зробити, ратифікаційними грамотами обміняються у Москві. Договір зареєструють у секретаріяті пакту Ліґи Націй. Він буде діяти від хвилини обміну ратифікаційних грамот і буде обовязувати пять років. Якщо одна з договірних держав не виповість його бодай на один рік перед закінченням цього речинця, тоді буде обовязувати необмежений час. Тоді кожна з договірних держав зможе виповісти його на один рік.

Договір має дату 2. травня 1935. р.

У додатковому протоколі оголошено такі пояснення до цього договору: Якщоб Рада Ліґи Націй не приняла ніякого рішення або не осягнула би одноголосного рішення зі санкціями проти держави-напасника, тоді Франція і СССР зобовязують ся прийти з негайною взаємною допомогою. Теперішній договір не обмежує зобовязань Франції і СССР супроти інших держав, з якими вони заключили давніше договори. Уряди обох держав будуть робити заходи, щоб заключити регіональні пакти безпеки з державами, які лежать між Францією і СССР. Далі оба уряди стверджують, що метою теперішнього договору було доповнити пакт безпеки, до якого приступили би теж Німеччина, Чехословаччина, Польща і прибалтійські держави. Крім того СССР, Франція і Німеччина повинні підписати окремий договір взаємної допомоги. Хоча таких договорів ще не підписали, але Франція і СССР вважають їх дальші обовязуючими.

V-ий Зїзд українських природників і лікарів.

Зїзд, про який у нас була вже згадка, заслуговує на те, щоб подати точний хід його нарад.

В суботу 20. квітня, год. 15. в салі Муз. Інст. ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича відкрили Зїзд одночасно з ювилейною академією в 25-ліття Українського Лікарського Товариства та Медичної Громади у Львові.

Зїзд відкрив голова організаційного комітету д-р В. Левицький; членів, гостей і представників місцевих установ і преси було коло 250. Настрій святочний. Голова згадав покійних членів, яких память присутні вшанували встаючи з місць. Витає представників Спілки Лікарів з Чехословаччини, висловлює жаль, що нема братів з Наддніпрянщини, підкреслює великі заслуги Митрополита Шептицького, що передав Наук. Тов. ім. Шевч. кедриновий заповідник у Горганах, дав велику допомогу для українського шпиталя. Збори вибирають акламацією президію V. Зїзду в такому складі: голова — д-р В. Левицький, заступники — д-р Козакевич, д-р Добриловський, доц. В. Кубійович, д-р Бригідер.

Секретаріят: д-р Кордюк, д-р Малис, д-р Залуцький, д-р Коржинський.

Д-р Подолинський має реферат про 25-ліття Укр. Лік. Т-ва. По рефераті відчитує секретар президії привіт від почесного голови Українського Лікарського Товариства Ректора Горбачевського з Праги. Збори рішають подякувати телеграфічним привітом. Устно передають привіти представники Н. Тов. ім. Шевченка; „Просвіти", Технічного Товариства та від Спілки Українських Лікарів у Чехословаччині. Після цього йдуть численні привіти від наших установ і приватних осіб зза кордону.

Після привітів Б. Олесницький мав відчит: „Про 25-ліття Мед. Громади", змалювавши розвій нашого студентського медичного Товариства.

З черги йшов реферат д-ра Т. Бурачинського: „Новіші погляди в науці про пістряка", який видруковано в „Лікарськім Вістнику".

НЕДІЛЯ, 21. КВІТНЯ ГОД. 9.

Саля Природничого Музею Н. Т. ім. Шевченка. Спільне засідання обох секцій. Доц. Кубійович: „Людність українських земель у Карпатах". Год. 9.30 ібід. Головною темою лікарської секції V-го Зїзду були: „Недуги кровообігу". На цю головну тему мали реферати: д-р М. Панчишин: „Недомога кровообігу", д-р М. Дзерович: „Гіпер- і гіпотонія", д-р Т. Мацьків: „Люетичні захорування кровяної системи", д-р Т. Бурачинський: „Хірургія в хоробах кровообігу", д-р І. Ортинський: **Rosacea** та інші захорування кровообігу шкіри лиця". Реферати мають свою вартість наукову і основані на досвідах прелеґентів.

Окремий реферат мала пані д-р Шматера-Коважова: „Еманація раду як патоґенний і лікувальний чинник"; з наших лікарів прелеґентка одинока займається цим питанням. В дискусії забирали голос позальвівські лікарі, як: д-р Родіон Сліпий, д-р Старух, д-р Ганківський і деякі львівські.

НЕДІЛЯ, 21. КВІТНЯ ГОД. 15.

Ювилейні Загальні Збори. Зборами проводить ініціятор заснування У. Л. Т. д-р Козакевич. Довготревалими оплесками витають Збори привіт, який надіслав Й. Е. Митрополит для У. Л. Т. з нагоди його 25-ліття.

Д-р Кордюк, д-р Музика, д-р Максимонько і д-р Бурачинський представляють у рефератах минуле Товариства і завдання на майбутнє. Жива дискусія над ними затягнулась до пізна. Багато уваги присвячено викінченню будови Українського Ш[illegible]

ПОНЕДІЛОК 22. КВІТНЯ, ГОД. 9.

Ранок призначено на оглядини шпиталю при вул. Петра Скарги 4.

Засідання отвирає д-р Добриловський, потім передає головування д-рові Козакевичеві.

Д-р Ортинський демонструє: І. **Rhabdomyoma cordis.** із світлинами і II. Родимки із паростків шкіри.

Д-р Добриловський виголошує реферат: „Наші заходи при передчестайнім ложиську". Висновки оперті на дуже великім матеріялі; прелеґент висловлюється за лікуванням операційно.

Д-р Старух говорить про „Гострі запальні інфільтрати в лівій підчеревній ділянці". Незвичайна точність, з якою цей випадок обробив прелеґент, дуже влучна діягноза дали скільки нового може внести із своєї практики на провінції лікар на наукові зїзди.

Дуже гарний відчит мав д-р Горницький: Plica supratubaria lig. lati опертий на дослідах, на секційнім матеріялі і на дослідах ембріонів в перших тижнях і місяцях. Це дуже цінна анатомо-порівняльна праця.

До дуже тяжкої теми, нині дуже актуальної, взявся наш визначний хемік П. Вертипорох: „Про полові гормони". Питання це є на порядку деннім у всіх більших европейських і заморських ляборатоpiях; з ним звязана нині справа новотворів тощо. Великою заслугою П. Вертипороха не тільки статистична праця хеміка, але і експериментальні досвіди на тваринах.

Дуже цікавою ділянкою заінтересував збори Ф. О. Маланюк у відчиті: „Біофізика короткохвилевої енергії в лікуванні новотворів". Демонстрував два випадки вилікування метастаз при пістряку.

Дискусія була дуже жива; торкалась головно новотворів та їх лікування проміннею енергією. Через недостачу фінансових засобів нема ще українського протипістрякового інституту.

Багато праць дуже цінних і оригінальних не можна було відчитати через брак часу; між іншим ляборатоpійних праць п-і Мазепової з Праги та наших лікарів, які працюють на Гуцульщині: д-ра Питлика і д-ра Маковського (про сифіліс).

Зїзд лікарської секції збагатили земляки з ЧСР. Добре опрацьовані реферати, чистота мови, а притім уміння зацікавити навіть неспеціялістів прикували увагу присутніх. Щирість і сердечність у поведінці наших гостей зєднали собі велику симпатію у наших зїздовців.

З V. Зїздом переходить лікарська секція до поглиблення та оживлення наукової праці у всіх ділянках медичного знання. На першому пляні стоїть експериментальний досвід і звязані з цим власні варстати праці.

В год. 12. почалось спільне засідання обох секцій під головуванням голови Президії V. Зїзду д-ра В. Левицького. Д-р Кубійович В. має реферат: „Зміни в стані населення українських земель СССР. в останніх літах".

Голова закриваючи V. Зїзд стверджує високий рівень нарад і співпрацю обох чолових секцій, висловлюючи надію, що в найближчому зїзді братимуть участь також земляки з Наддніпрянщини.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— У Ґалюпі (Новий Мексик) хтось схопив провідника комуністів Мінора, кол. скарбника місцевої орґанізації робітничої помочі.

— З Неаполю відплили до східної Африки два кораблі з 800 фахівцями і 2.200 жовнірами.

— Під проводом прем. Фляндена відбулося засідання високого військового комітету. Предметом нарад була справа оборони французьких кольоній.

— В окружнім леті довкола Німеччини, що зачнеться з летовища у Темпельгофі 28. ц. м. візьме участь 161 літаків. Лет триватиме до 2. червня ц. р.

— Хвиля сильних морозів обхопила деякі частини Югославії. В Чорногорі і Босні верства снігу на пів метра.

— Над містом Страсольдо ударилися та запалилися два військові літаки. Оба летуни згинули.

— Еспанський летун Помбо вистартував вчора рано з летовища у Гестон до Сантандер, у середній Еспанії, звідки полетить понад Атлянтик до Мексику. Траса має 9 тис. миль. Помбо летить на англійськім літаку.

— До Парижа приїхав мін. Тітулеску та мав з Лявалем довшу розмову на тему французько-румунських відносин та приготувань до наддунайської конференції.

— В японськім готелі у Тієн-Тсін застрілили з револьверу видавця ґазети „Куо-Чун-Туо", що була орґаном партії, яка виступає проти Куомінтанґу. На другий день убили теж у Тієн-Тсін у помешканні видавця ґазети Чен-Пао, що теж поборює Куомінтанґ. Справників не викрили.

— У хвилині, коли Мекдональд прийшов на виставу до королівської академії завалилася частина скляного даху. Ніхто з присутніх не потурбований. Втрати тільки матеріяльні.

— Уряд Леру подався до димісії. Президент Замора димісії не прийняв, домагаючись від прем'єра, щоби застановився над ситуацією та дав йому відповідь у суботу пополудні.

— Голяндський уряд звернувся до Німеччини з домаганням видати Ґутцайта, якого мабуть схопили з території Голяндії та вивезли до Німеччини.

Богдан Залеський про Миколу Гоголя.

З „Нотаток літерацко-артистичних" у 218. ч. „Ґазети Львовскої" за 1899. р. передрукувала „Киевская Старина" в жовтневій книжці з тогож року такий листок Миколи Гоголя до Богдана Залеського:

„Дуже-дуже було жалко, що не застав пана земляка дома. Чував, що на пана щось напало — не то сонашниця, не то повійниця (хай її присниться лисий дідько), та тепер, спасибі Богові, кажуть, начей то пан зовсім здоров. Дай же, Боже, щоб надовго на славу усій козацькій землі давав би чернецького хліба усякій болізні і злидням. Та й нас би не забував, писульки в Рим слав. Добреб було, колиб і сам туди колинебудь примандрував. Дуже-дуже близький земляк, а по серцю ще ближчий чим по землі Микола Гоголь".

Наведений текст листу Мик. Гоголя до Богдана Залеського поперше стверджує особисте знайомство Гоголя з Залеським, подруге свідчить, що розмови між ними відбувались в українській мові, потретє усуває усякий сумнів щодо того, чи знав Гоголь настільки українську мову, щоб міг нею писати свої безсмертні твори.

Сам Залеський відносив своє познайомлення з Гоголем до весни 1833. або 1834. р. Одначе по двох десятках літ. Залеський міг легко помилитись на декілька років. Так і було в цьому випадку. Микола Гоголь виїхав за кордон у червні 1836. р. А що лекше було Залеському запамятати пору року, ніж докладну дату, можна віднести познайомлення обох сучасних знаменитостей найшвидше до 1837. р., а листок Гоголя мабуть і дещо пізніший.

Інтимно висловився Залеський про Гоголя в листі з 19. лютого 1859. р. до Францішка Духінського, де дякував йому за присилку собі „Засад дзеюв Польскі, інних краюв словяньскіх і Москви". Зокрема щодо Гоголя писав тут Залеський ось-що:

„Перед 25-ма роками гостював у Парижі звісний на Московщині поет Гоголь. Тут жив він дуже близько з бл. п. Міцкевичем і зо мною співукраїнцем. На жаль, не видержав у цьому близькому співжитті з нами, але тоді ми сходились часто вечорами на літературно-політичні балачки. Очевидно, ми говорили найбільше про москалів, осоружних для нас і для нього. Питання їх фінськости було постійно на столі. Цю фінськість піддержував Гоголь із усією своєю українською загонистістю. Він мав у себе під рукою звичні збірники народніх пісень у ріжних славянських мовах. Отож із приводу фінськости москалів уклав був і читав нам знамените писаннячко. Доказав у ньому, порівнявши й поставивши побіч себе пісні чеські, сербські, українські тощо з московськими, ріжниці, що впадають в очі, духа, обичаїв і моральности москалів і іншої славянської братії. Про кожне людське почування була окрема пісенька: тут наша славянська, солодка, лагідна, й обік зараз московська, понура, дика, нерідко канібальська, словом чисто фінська. Що це писаннячко сердечно вдоволнило Міцкевича й мене, можете собі, шановний земляче, легко уявити. По багатьох роках у Римі задумав я зажадати в Гоголя цієї паралелі, але Гоголь уже перекинувся був на оборонця царя і православя, отже я дав спокій. Та що сталось із цим писаннячком? Чи в посмертному зборі творів Г. не знайдеться щось подібне? Це послужило би знаменито на піддержання твоїх висновків. У кожному разі, чи вона знайдеться, чи не знайдеться між творами Гоголя, подібну паралелю не трудно й сьогодні укласти, одначе невіджалована шкода багатьох характеристичних анекдот про москалів, які тільки сам Гоголь міг знати й сам оповісти з окремим і особливішим своїм дотепом".

Дальші інтимні речі про Гоголя зберіглись у листі з 11. грудня 1879. р. до Духінського, а саме: „З Гоголем пізнавсь я в Парижі на весні

1833 або 1834. р. Я жив тоді в Севр. Приїхав як українця і застав у мене (тут видертий папір). Я прожив із наддніпрянським козаком у добрій братній гармонії декілька тижнів. По роках зустрінувся я з ним іще раз у Римі, але вже перетворив його Василь Жуковський. У моєму паломництві до Єрусалиму я розминувся з ним, на жаль, десь коло Лібану. Взагалі про Гоголя знаю багато деталів від його сестрінця Галагана й від професора Погодіна. Ці деталі цікаві, але не підходять, бо взагалі, вони архисумні так, що краще про них не згадувати".

З Залеським листувався й Агатон Гіллер, біограф Духінського. Одначе те, що написав Гіллер про Гоголя в праці „О жицю і працах Ф. Г. Духіньского Кійовяніна", написав він не підставі листів Залеського до Духінського й на основі того, що особисто в розмові довідався Духінський від Богдана Залеського. Переповівши те, що вище стало відоме читачеві з самих слів листів Залеського, Гіллер писав:

„Гоголь, в якому рівночасно пробудилось релігійне почування й він із атеїста став віруючою людиною, зоїхав із Парижа до Риму. Тут показалося, що матеріяльна залежність спровадила за собою духову неволю. Фонд Гоголя, який мав із собою, виїжджаючи за кордон із заміром не вертатись до Московщини, а працювати на еміґрації над розбудженням волі й самостійного духа в своєму народі, що його поневолили москалі, не вистачав на довше життя на заході. Гроші розійшлись незабаром і Гоголь почав затягати позички від знайомих. Задовжений по вуха, не знаючи пізніше, від кого позичати та як ратуватись, був уже близький розпуки. Рятунок найшовсь, але дорого окуплений, бо коштом його незалежности.

„Жив тоді в Римі великий князь Олександер, наслідник престола царя Миколая, зі своїм приятелем Василем Жуковським, талановитим московським поетом. Жуковський зустрівся припадковим способом із Гоголем, що його знав уже давніше. Привитались як приятелі й відтоді часто бачились. Довідавшись від Гоголя про його розпучливе фінансове положення, Жуковський блиснув йому надією рятунку, обіцяв, що царевич заплатить за нього довги й дасть йому потрібну на поворот суму, якщо він постановить вернутись не тільки до царату, але й до московської літератури.

„Хто тоне, хапається бритви. Гоголь був у царевича Олександра, що прийняв його дуже ласкаво й зовсім зєднав собі його. Отже Гоголь покинув думку лишитись на еміґрації і працювати для волі, як і для української народности. Богдан Залеський зустрівся з ним у Римі й був у нього, але застав його вже цілком зміненим, бо переробив його Жуковський. Царевич заплатив його довги й вислав назад до Московщини.

„Як Пушкін, побачившись із Миколаєм, від якого зазнав добродійства, відсунувсь від своїх приятелів, з якими працював для волі московського народу, й виперся благородних змагань, і відтоді почавсь його моральний упадок й упадок генія, так само й упадок Гоголя датується від побачення з сином Миколая й від прийняття грошей від нього. Містицизм, в який попав опісля, й паломництво до Єрусалиму, вже не змогли відновити його, дальше його життя в цараті ніколи не було гідне наслідування. Гоголь жалував, що пішов за радою Жуковського, — запізно.

„Свідок смерти Гоголя Погодін оповів Богданові в Фонтенеблью історію його останніх днів і смерти. Між іншими говорив йому, що Гоголь, умираючи, висловив жаль, що не послухав опамятних рад Міцкевича".

М. Возняк.

Концерт у честь Шевченка в Нюйорку.

Ню Йорк, 8. квітня.

Вчорашній вечір у честь Шевченка в Тавн Голл при Бродвею в Ню Йорку треба вважати за великий крок наперед у наших мистецьких змаганнях. Підносять нюйорські газети в англійській мові, що був це „старокраєвий вечір, перещеплений на американський континент". Не всі щоденники містять згадки про свято, але ті, що містять, пишуть прихильно. З деяких пізнати, що репортер пише лиш на підставі програми, але зате не жалує признання. Це значить, що музичні критики звязують імя Олександра Кошиця з інтерпретацією української народньої пісні і навіть не допускають якихсь уемних сторін. Такий погляд їх, коли говорять про голоси, як і про виконання. Всі згадують, що це було свято в честь українського поета, Тараса Шевченка.

Враження з концерту таке, що ми віднайшли вдруге Олександра Кошиця, але цим разом як диригента нар. хору, масового хору. Цей хор був складений з 300 людей, переважно тут родженої української молоді. До досконалости була доведена динаміка, від громового фортіссіма до найделікатнішого піяніссіма. Ріжнородність народніх пісень, що на них розвивався дух Шевченка, викликувала зацікавлення й ентузіязм у слухачів. При співі „Заповіту" публика встала. Опісля пішли: „Вітер повіває", „Уже літ за двісті", „Максим козак Залізняк". Але все те спеціяльно зааранжоване Кошицем. Він у цьому незрівняний мистець. В останній частині пісня Олеся-Степового „Для всіх Ти мертва" отвирала нову низку, а Олеся-Гайворонського „Живи Україно" замикала цілу програму. Між цими піснями відспівано ще „Ой і закувала сива зозуленька" і „Там на горі женці жнуть" — обі Кошиця, як і попередні народні пісні. В тому місці додано ще одну і по програмі відспівано „Чуєш, брате мій". Кожна з них іншого характеру і вимагала спеціяльної праці для досконалого виведення. „Живи Україно" своїм могутнім виконанням підняла публику на ноги. А було між нею багато критиків, газетярів, визначних членів з американської суспільности. З української громади прибуло майже все, що цікавиться рідною справою. Чути було, що це маніфестація почувань. Поприїздили автами аж з околиць Вилксбері, отже около 300 миль від Ню Йорку, були із Скрентону, з Філядельфії і громад по дорозі, із стейтів Нової Англії та з близької околиці Ню Йорку.

Сенатор д-р Роял Ковпленд не прибув. Написав листа з перепрошенням, що не може виїхати з Вашингтону, бо його жінка не прийшла ще до сил після недавнього жахливого випадку у Фльориді. Реферат про Шевченка в англійській мові виголосив річево, з деякими новими для українців інформаціями, проф. славянських мов у коломбійському університеті, Кларенс А. Маннінг. У рефераті подав частину свого власного перекладу з „Гайдамаків" („Сини мої, гайдамаки..."). Закінчив побажанням, щоби здійснилися мрії Шевченка і ним вихованого покоління про незалежність України.

Реферат, виголошений д-ром Л. Мишугою, по українськи, був просто майстерний. Тема „Шевченко як борець за волю". Бесідник дав багато цінного матеріялу, крім своєї оригінальної концепції.

Перед українською промовою відспівав любимець української громади, Петро Ординський (барітон), при акомпаніяменті на фортепіяні п. Стембера, дві народні пісні: Думу про чайку і „Розлилися круті бережечки", а також Лисенкові „Гетьмани" до слів Шевченка. На загальне домагання додав ще одну, історичну думу. Голос Ординського чарує слухачів і він ніколи не може публики наситити. „Таймс" пише, що це „багатий і могутній голос".

Вступне слово про значіння свята і народньої пісні в житті українського народу виголосив по англійськи д-р С. Демидчук. На закінчення відозвався і по українськи до української частини публики із закликом до обєднання сил у визвольній праці за прикладом обєднання наших хорів: Бояна з Нюйорку (учит. Т. Каськів), ім. Лисенка з Джерзи Сіті (А. Гела), Українського Хору з Ню Йорку (Т. Онуфрик), Бояна з Йонкерс (М. Фатюк), Бояна з Бейону (В. Мельничук), Бояна з Елизабет (М. Ядловський). Вони влаштували оце влатне свято.

90.000 чужинців мусіло покинути францію.

ПАРИЖ. ПАТ. Міністер праці Жакіє у розмові з представником „Еко де Парі" вказав на наслідки останніх зарядження проти чужинних робітників. Від листопада м. р. покинуло Францію 80—90.000 чужинних робітників. Це дається вже відчувати на біржі праці. Число безробітних впало за останній час на 50.000 осіб.

—o—

Наради міністрів в трьох балтійських держав.

РИҐА, ПАТ. Конференція міністрів закордонних справ трьох балтійських держав, що починається в понеділок, потреває до 8. травня. Предсідником конференції буде естонський міністер закордонних справ Селяма.

—o—

Італійсько-мадярсько-австрійські переговори.

ВЕНЕЦІЯ, 4. 5. ПАТ. Нині рано приїхав тут із Риму державний підсекретар Сувіч, щоб почати італійсько-мадярсько-австрійські розмови. Всполудне сподіються приїзду міністрів закордонних справ цих держав. Наради потреватоть мабуть три дні.

Невдача комуністичних військ.

ЛЬОНДОН. ПАТ. „Таймс" повідомляє з Гонконґу, що комуністичні війська зовсім випевто з округи Юнан. Вони стараються перейти ріку Янце, щоб дістатися до Чечуану,

В. Британія не прийде з допомогою Німеччині.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Райтер повідомляє: Підчас дискусії у палаті громад Герберт Самуель домагався, щоб уряд дав вияснення, які зобовязання має В. Британія на основі льокарненського договору тепер, коли підписали французько-большевицький договір. Мін. Саймон заявив, що всі постанови французько-большевицького договору підпорядковані вимогам Льокарна. В. Британія не буде зобовязана допомогти Німеччині, якщоб підчас німецько-большевицького конфлікту Франція напала на Німеччину. Тепер В. Британія не має більших зобовязань, ніж мала на основі льокарненського договору перед підписанням французько-большевицького договору взаємної допомоги. Згадуючи про летунські збровєння мін. Саймон заявив: канц. Гітлер своєчасно поінформував британський уряд у справі рівности летунських сил Німеччини і В. Британії, що Німеччина матиме 800 до 850 літаків, не вчислюючи туди помічних літаків і спеціяльної резерви, зате вчисляючи до британських сил літаки поза Европою. Підчас наших розмов у Берліні — говорив мін. Саймон — здавалось нам, що так виглядає плян Німеччини і що це не є початок поступневої розбудови німецького летунства. Коли підчас розмов поставлено питання, чи Німеччина вернеться до Ліги Націй, дістали відповідь, яка нас розчарувала.

Анґлійська і французька преса про французько-большевицький договір.

ЛЬОНДОН, 4. 5. ПАТ. Анґлійська преса мовчить і не подає ніяких коментарів до підписаного французько-большевицького договору. Тільки „Таймс“ пише, що цей договір має характер не зачіпного, але оборонного союзу. Заключений у рямцях пакту Ліґи і тому доступений теж для Німеччини. Автори договору виявили при редагуванні велику обережність, щоб не попасти в конфлікт з постановами льокарненського договору. „Таймс“ підкреслює, що большевики не могли б вислати ані одного вояка до Німеччини та ні одного літака, щоб скинув бомбу, без нарушення території Польщі, не згадуючи про балтійські держави. Тому допомога СССР для Франції менше правдоподібна, ніж допомога Франції для СССР.

Французька преса обмежується до офіційних комунікатів про підписання договору. Тільки деякі часописи помістили більші статті, висловлюючи вдоволення з підписаная пакту. Щоденник „Котідієн“ називає день 2. травня днем жалоби для французької політики, яку перемогли міжнародні сили.

Як у нас працюють деякі видавництва.

СПРОСТУВАННЯ.

До Хвальної Редакції щоденника „Діло“ у Львові, Ринок 10, на руки відповідального Редактора Вп. П. Олександра Костика.

У 105. числі з дня 22. квітня ц. р. Вашого щоденника появилася стаття п. н. „Як у нас працюють деякі Видавництва“, що торкається нашого В-ва.

На підставі 19 § пресового закона просимо помістити на тому самому місці і тими самими черенками слідуюче спростування:

Правдою є, що наш кольпортер дня 10. X. 1934 р. зробив замовлення в читальні „Просвіта“ в Золотниках на книжки на квоту 24.25 зол. і побрав 7 зол. задатку.

Неправдою натомість є, щоби зміст листа, висланий нашим В-вом до Хв. Читальні „Просвіта“ в Золотниках дня 22. I. 1935 р. звучав так, як це заподано в статті.

Натомість правдою є, що він звучить.

„До Хв. Читальні „Просвіта“ в Золотниках. У відповідь на Ваше письмо доносимо, що дійсно наш представник зробив у Вас замовлення, якого ми не могли виконати з нижче вимінених причин: Книжка в якій було записане Ваше замовлення, була заквестіонована..., через що ми не могли виконати замовлення не тільки Вашого а й всіх тих, які були записані в тій книжці, через що і понесли велику страту, отжеж просимо нас зрозуміти, що не наша тут вина. Поступаючи згідно з Вашим письмом, висилаємо Вам жалані Вами книжки, та долучуємо ще альбом „Українська Культура“, за який просимо гроші переслати в двох ратах, в противному разі просимо звернути, оскільки уважаєте цю річ за недоцільну, або непотрібну. При цьому зазначуємо, що оскільки не маєте ще найновіщих нижче вимінених видань, то напишіть, а ми Вам негайно вишлемо, а то: „Холодний Яр“ а 2 зол., „Аве діктатор“ а 0.30 зол., „Проклін Крови“ а 0.80 зол. і портрет М. Грушевського в ціні 0.85 зол. як рівнож брошурку „Про життя і мученичу смерть Проф. М. Грушевського“ в ціні по 20 сот. Рівнож маємо на складі книжки всіх українських видань, як рівнож уділяемо всіх інформацій звязаних з книжками всіх Українських Видавництв. В надії, що нас зрозумієте, остаємо з поважанням: —

На доказ нашого оправдання є ще й те, що в тій самій книжці є занотовано, що Кооператива Ваша взяла 10 штук образів „Т. Шевченко на засланні“ і ми досі не упоминалися за гроші, то, що не маючи в руках книжки замовлень, не знали про те.

Неправдою є, що наше Видавництво досі не вислало жаданих Чит. „Просвіта“ в Золотниках книжок.

Натомість правдою є, що книжки „На Сході Ми“, „Під Вільним Небом“, „Володар“, „Мусоліні“ з альбомом „Українська Культура“ вислано 21. січня ц. р. як друк на адресу Чит. „Просвіта“ в Золотниках.

Неправдою є, що „між іншим“ „Українська Культура“ накидає Читальням „Просвіти“ свої видання як портрет М. Грушевського і книжочку про нього, хоч ці дві речі видала „Просвіта“.

Натомість правдою є, що В-во „Українська Культура“ при помочі своїх кольпортерів оферує Читальням „Просвіти“, про що знає Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові, як теж портрет і реферат про М. Грушевського, який появився накладом В-ва „Батьківщина“ і то місяць скорше перед появою такої брошури про М. Грушевського виданої „Просвітою“.

Остаємо з належною пошаною:

Видавництво „Українська Культура“
Львів, вул. Вірменська 25. І. п.
Чорпіта.

НА МАРҐІНЕСІ СПРОСТУВАННЯ ВИДАВНИЦТВА „УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА“ У ЛЬВОВІ.

З канцелярії „Просвіти“ дістаємо в справі повищого спростування такі замітки: „Спростування“ Видавництва „Українська Культура“ у Львові зовсім не заперечує фактів, поданих у статті „Діла“ ч. 105 з 22. IV. 1935 р. п. н. „Як у нас працюють деякі видавництва“. „Спростування“ це наводить лише повний текст листа згаданого Видавництва до Читальні „Просвіти“ в Золотниках з дня 22. I. 1935 р., з якого у статті (чи пак у зажаленні згаданої Читальні) взято лише живцем суттєві моменти, зазначуючи цілком льояльно і те, що — як пишеться і доказується у листі видавництва — „не наша тут вина“. Але річ не в повному тексті листа Видавництва, а в тому, що хоч і Видавництво „Українська Культура“ у своєму листі з 22. I. ц. р. пише, що „висилаємо Вам (себто Читальні „Просвіти“ у Золотниках) жадані Вами книжки“, а в своєму спростуванні каже, що й їх „вислано 21. січня ц. р. як друк на адресу Читальні „Просвіти“ у Золотниках“ — то факт є, що тих книжок — як інформує Читальня — „мимо того до нині нема“. Значить: Читальня у Золотниках не твердить, що Видавництво книжок не вислало, але твердить, що тих книжок Читальня таки **не дістала!**

І дальше твердження „спростування“ Видавництва „Українська Культура“ у Львові знову не покривається з правдою — ані формально, ані суттєво. По перше: з портретом М. Грушевського випередила „Просвіта“ „Українську Культуру“ на який тиждень і про це знав дуже добре і сам Вп. п. Чорпіта, бож обидва портрети виконала та сама фірма. Щодо книжечки „Просвіти“ про М. Грушевського, то вона обемом своїм і текстом багатіша від такогож реферату „Української Культури“ і з технічних причин появилася на книжковому ринку, який тиждень пізніше, але не аж місяць пізніше — як кажеться у „спростуванню“. Ці видання „Просвіти“ стояли у тісному звязку зі святами Читалень на пошану М. Грушевського. До підготови тих свят візвала Централя усі свої клітини заразже після смерти Великого Українця і свого Почесного Члена і — в порозумінні з українськими культурно-освітніми Централями — устійнила спосіб тієї пошани, а саме постановила видати портрет і книжечку і про те вже на початку грудня м. р. поінформувала всі свої Читальні письменно і на просвітніх нарадах, що відбувалися тоді в цілому краю, устно. І коли „Просвіта“ згаданий портрет і книжечку видала — то очевидно на те, щоб ті видання в першу чергу (а не інші) найшлися в усіх наших Читальнях.

Матірне Т-во „Просвіта“ у Львові має свої власні видавництва, має й усі інші (між ними і всі ті, що про них згадується в „спростуванні“), має свою власну книгарню і має відповідний організаційний апарат та саме кермує працею своїх читалень, у тому теж і їхніми бібліотеками. Отож таке „надмірне заінтересування“ Читальнями з боку „Української Культури“ — без уповноваження, а навіть без порозуміння з просвітньою централею — це щонайменше нельояльність. А така праця кольпортера „Української Культури“, де він уводить у блуд Читальняний Виділ, підшиваючися під „Просвіту“ (мовляв „Матірне Т-во „Просвіта“ витворило таке Видавництво „Українська Культура“ — а це власне є грубою неправдою!) діає очевидно на шкоду Т-ва „Просвіта“.

НОВИНКИ

— **Мін. жив. Черче.** Ресторан і данцінгова саля „Палатка“ з новими клюбовими і бріджовими кімнатами та пансіон „Роксоляна“, перебудований на модерний зразок, відчинені для Впов. Гостей-лікуванців з днем 1. травня 1935. Дешеві ціни, вибагливий харч, та метка служба дають запоруку вигідного лікування. Зголошення приймає інж. Ю. Ніжанковський, Черче, пов. Рогатин. 1397 3-3

— **Першорядне фризієрське і косметичне заведення** для Пань і Панів Т. Кутковського, Сикстуська 14. Тел. 106-88. 1119 5-?

— **Приймаю як давніше в моїм дентистичнім** заведенні від 9—1 і 3—6, в неділі і свята від 9—10. Львів, Сикстуська 17. — **Насс.** 1505 3—3

— **Як писати любовний лист?** „Як місяць на голубому небі — такий самотній я у своїй малій кімнатці. Ніч станула під вікном і пошіптує мені такі слова: „Тужу за твоїм поцілунком, що був такий солодкий, як цукорки з „Фортуни Нової“... 1484

— **Інсталяція на архидіякона о. ректора д-ра Й. Сліпого** відбудеться в понеділок 6. травня ц. р. (празник св. Юрія) в палаті Ексцел. Митрополита в год. 9.30 рано, після чого відпровадження нового архидіякона до катедри на призначене йому місце в сталях. Відтак Номінат целебруватиме співану Сл. Божу.

— **З радія.** Львівська радіостація передаватиме в понеділок 6. травня концерт „Веснянок“ у виконанні хору „Бояна“ під диригентурою о. І. Охоцмовича. Початок в год. 16.45.

— **Свячене Комітету будови церкви СС. Василіянок** у Львові при вул. Потоцького 95 відбудеться в неділю 5. ц. м. в салі монастиря. Підчас свята хореографічні виступи і роздача премій Вп. Жертводавцям. Початок: год. 5. попол. Громадянство Львова повинно прибути на це свято якнайчисленніше.

— **Вистава бойківського мистецтва** відбудеться в салях т-ва „Бесіди" в Самборі (вул. Шопена) від 5. до 12. травня ц. р. Вступ за добровільними датками.

— **Україніка.** В офіційному, нац. соц. берлінському щоденнику „Фелькішер Беобахтер" в числі з 25. м. м. поміщено переклад новелі В. Стефаника: „Земля". Переклад зладила п. Марія Мірчук.

— **Симпатична радіова авдиція з Торуня.** Дня 3. травня ц. р. торунська радіостанція подавала низку народніх пісень хору народньої школи з Добжина над Дрентвою. Хор при звуках музики відспівав характеристичні народні пісні з ріжних сторін Польщі, м. і. також дві українські пісні, а саме, „Тече річка невеличка" і „Гречаники". Цікаво, що обі ці пісні названий хор відспівав в оригіналі (а не в кепському перекладі, якто інколи подає львівське радіо) і — треба признати — українська вимова була зовсім правильна. Тільки інтерпретація обох тих пісень була своєрідна: перша рівномірно протяжна, а друга рівномірно скора, коли в українській інтерпретації повільне і швидке темпо чергується. Всеж таки виконання добжинського хору було дбайливе й ефектовне, но… і внаслідок відспівання тих українських пісень ані Добжин ані Торунь нічого не стратили на польськости. Натомість львівська радіостація надає щоденно всілякі пісні в оригінальному виконанні чи на плитах: російські, німецькі, французські, англійські, італійські, чеські, але якось тяжко приходить їй надати українські, хоча має десятки тисяч українських радіо-передплатників і з української сторони були і є заходи в тому напрямі. Українські пісні все ще належать до найкращих львівських авдицій. Керманичі львівської радіо-стації все ще не можуть позбутися вшехпольського шовінізму та зневажливого відношення до всього, що українське. А час би вже вилічитися з вшехпольської дурійки.

І. Г.

— **Управа Союзу письменників Совітської України** відбула з кінцем квітня ц. р. засідання, на якому Щупак і Коваленко обговорили завдання і діяльність української критики, а Гечина піддав аналізі творчість наймолодших поетів Совітської України: Малишка, Лавриненка, Сірого, Білецького, Вергана, Кіневського, Кривченка і Мізюри. Після дискусії голова народніх комісарів УСРР Любченко виголосив промову. Вирішено опісля резолюцію, що висловлює невдоволення з праці управи. Резолюція домагається, щоби зорганізувати співпрацю комуністів, комсомольців і безпартійних письменників. Рішено звільнити Кулика на власне бажання зі становища голови Союзу письменників, залишаючи його в складі президії. На його місце вибрано А. Сенечка.

(ВУ.)

— **Весняні холоди,** які охопили від тижня всю Европу, належать до рідкостей в історії метерольогії. Державний метерольогічний інститут у Празі стверджує, що такої температури в травні, як тепер, в Чехії не було від 1775 р., отже від 160 літ.

— **Усувають інвалідські будки.** Власники інвалідських газетних кіосків у Львові одержали з магістрату повідомлення, що з днем 15. травня ц. р. відбирається їм торгове місце з уваги на приписи закону про порядок на дорогах. Цей виступ міської управи є наслідком торішнього рішення, щоб усунути з вулиць міста дотеперішні кіоски з естетичних оглядів і заступити їх бетоновими рурами.

— **Львівська хроніка.** На пл. Східних Торгів заслабла на вулиці жінка реміснпка Марія Фльорак із вул. Пелчинської 12. Причина: родинні невзгодини. Забрали її до шпиталю. — Зі стриху дому при вул. Сташіца 5 злодії вкрали білля Н. Млодзінського вартости 1.800 зол., та білля Гайковського вартости 750 зол. — На почті при вул. Глибокій поліція арештувала Берка Ашкеназе та Меч. Дуду, що робили штучну суголоку, щоб обікрасти інтересантів. — Через пивницю дісталися нічю злодії до крамниці Пропста при Марійській площі ч. 3 та вкрали „вічні пера" й інші товари. — Поліція арештувала Вас. Поповича й Поповичеву Анну з Косівця пов. Городок Яг. за крадіж трьох бляшанок цукорків із овочарні Вас. Лугового при вул. Ягайлонській ч. 11 а.

— **Страйк будівельників.** В Станиславові оголосили будівельні робітники заг. страйк у звязку з конфліктом з працедавцями щодо умовин праці і платень.

— **З Польщі.** До школи халюців у Варшаві при вул. Вітолінських підчас викладів стрілив хтось двічі та ранив одну ученицю. Вона померла в шпиталі. Напасники втікаючи кинули в сінях петарду, та вона не вибухла. — В Олькуші хуртовина зірвала шильд з фабрики машин. Шильд перервав електричні проводи, а ці смертельно поразили переїзджаючі коні.

— **Чекає нас сім мокрих років.** Американський вчений, колишній астроном фльоти, кпт. Сі віщує, що найближчих сім років буде визначатися великою обильністю атмосферичних опадів. Кпт. Сі, що заповів був період сухих років, які скінчилися в серпні м. р., і займається від 30 років студіями атмосферичних циклів, каже тепер, що стоїмо перед циклєм сімох мокрих років, які попередили гураґани, виливи рік і ріжні атмосферичні катастрофи. На близкість сімох дощевих років вказує на його думку констеляція плям на сонці.

— **Конґрес румунських студентів проти українців.** В днях від 16—19. квітня ц. р. відбувся у Крайові конґрес румунських студентів. На цім конґресі присвячено багато уваги також українцям на Буковині. Загально відомо, що буковинські українці не мають ніяких шкіл і що румуни не приймають зовсім українця на державні посади, а тих, що ще залишились на таких посадах, усувають за „незнання" мови або переносять в глибину Румунії. Всеж таки на денному порядку конґресу була справа українців і промовці домагались цілковитого врумунізування північної Буковини та перенесення всіх учителів українців в глибину Румунії. Вкінці ухвалено резолюції, що домагаються в церкві, школі, судівництві, війську і міських управах нумерус нуллюс для національних меншин. Дальше зажадано піддержки румунського елементу за кордонами держави, кольонізації румунами з Македонії, Югославії та України, рівности „тратаменту" в школі і церкві.

— **Російська гармата в ставі.** Румунська влада глядала серед селян у селі Раранча на Буковині за зброєю, яка залишилася зі світової війни. Селяни сказали, що в ставі біля Новоселиці затопили російські війська підчас відвороту багато зброї. Військова комісія перешукала став і справді знайшла багато пальної й білої зброї. Крім того добули з глибини трьох метрів російську гармату, що збереглася в зовсім доброму стані. Гармату мають уставити на площі в Чернівцях на спомин великої війни.

— **Новий рід туристики.** Французькі залізниці вводять цього року цікаву іновацію, що без сумніву буде користуватися великим успіхом особливо серед молоді. Відновлено і перероблено більше число товарових ваґонів на ваґони кампінґові, в яких при помочі власних домових річей, як полеві ліжка, кухні, столи і т. п. можна уладитись як у кампінґовім дімку. Ваґони, які можуть винаймити групи з 8—10 осіб, долілляються до особових потягів, переносячи учасників з місця на місце згідно з уложеною довільно маршрутою. У вибраних учасниками місцевостях ваґон лишається кілька годин або й днів, творячи базу для прогульок в околиці, опісля рушають в дальшу дорогу. Ціна винайму ваґону незвичайно приступна, бо обчислена на 18 фр. денно, 110 фр. тижнево і 400 фр. місячно. Крім того учасники платять пів білету 3. кляси за віддаль, перебуту підчас прогульки. Цей новий рід туристики придавсяб у нас.

— **Грамофонові ігли з бамбусу.** Металічні ігли, вживані досі до грамофонів, мають ту відемну прикмету, що посуваючись по кружку викликують легкий шелест. Японському технікові Сайто удалось, як повідомляє англійська преса, після кількалітних проб винайти спосіб продукувати грамофонові ігли з бамбусу. Вони значно кращі від металевих ігол тим, що видають тони без найменшого шелесту. Одначе до виробу бамбусових ігол надається тільки один рід бамбусу, що росте в деяких околицях Японії.

— **Дитина з хвостом.** До лікаря у Булавайц (Зл. Держави) прийшла індіянка з дитиною, що мала 10-центиметровий хвіст. Лікар відрізав хвіст і відіслав дитину до Льондону до наукових оглядин.

Із судової салі.

За намаганий напад на поліц. станицю в Угнові.

ПРОМОВИ ПРОКУРАТОРА Й ОБОРОНЦІВ.

В суботу 4. травня ц. р. в год. 9. рано почав промовляти прокуратор, який піддержував тези акту обвинувачення. Промови оборонців: **д-ра С. Шухевича, д-ра В. Старосольського, д-ра К. Паньківського, д-ра О. Павенцького і д-ра Вінцкера,** які виказували непричасність підсудних до закинених їм злочинів, закінчились в год. 3.15 пополудні.

Після резюме предсідника судді присяглі пішли на нараду.

ВЕРДИКТ СУДДІВ ПРИСЯГЛИХ.

По півтораговинній нараді провідник суддів присяглих відчитав вердикт, яким потвердив вину: 1) підс. **Тараса Онишкевича** за приналежність до ОУН (стаття 97 § 1 к. з.) — **9 голосів так, 3 ні;** за намаганий напад на станицю поліції в Угнові в ночі з 13. на 14. липня 1934 р. (стаття 23 і 259 к. з.) — **11 так, 1 ні;** за приказ, щоби підс. І. Ментух і Д. Іваник підпалили жидівські доми в Угнові (статті 26 і 215 к. з.) — **9 так, 3 ні** і за приказ, щоб підс. І. Ментух та Д. Іваник попертинали телефонічні дроти (статті 26 і 223 к. з.) — **11 так, 1 ні;**

2) підс. **Івана Ментуха** — за приналежність до ОУН — **9 так, 3 ні,** за намаганий напад на станицю поліції — **9 так, 3 ні;** за намаганий підпал **12 так;**

3) підс. **Василя Решетила** — за приналежність до ОУН — **9 так, 3 ні,** намаганий напад на станицю поліції — **10 так, 2 ні;**

4) підс. **Василя Козловського** — за приналежність до ОУН — **9 так, 3 ні,** за намаганий напад на станицю поліції — **8 так, 4 ні;**

5) підс. **Григорія Мазура** — за приналежність до ОУН — **4 так, 8 ні,** за намаганий напад на станицю поліції — **4 так, 8 ні;**

6) підс. **Івана Шустикевича** — за приналежність до ОУН — **8 так, 4 ні,** за допомогу в плянованім нападі на станицю поліції (статті 27 і 259 к. з.) — **10 так, 2 ні.**

ПРИСУД.

По двогодинній нараді предсідник трибуналу суддя **Двожак** відчитав в год. 6.45 вечором такий присуд:

Т. Онишкевича за приналежність до ОУН на **6 років вязниці,** за намаганий напад **на 5 років,** за приказ підпалити **4 роки,** за приказ поперетинати дроти **2 р. — разом на 12 років вязниці;**

І. Ментуха — за приналежність до ОУН — **6 років,** за намаганий напад **4 роки,** за провину зі статті 215 — **5 літ, разом на 12 років вязниці;**

В. Решетила — за приналежність до ОУН — **6 років,** за намаганий напад — **4 роки, разом на 8 років вязниці;**

В. Козловського — за приналежність до ОУН — на **6 років,** за намаганий напад — **4 роки, разом на 8 років** та

І. Шустикевича — за приналежність до ОУН — **6 років,** за допомогу в нападі — **5 років, разом на 10 років вязниці.**

Всім засудженим зарахували слідчий арешт і відобрали громадянські права на 10 років.

Гр. Мазура звільнив трибунал від вини і кари і він вийшов уже на волю.

Присуд зробив дуже гнітюче враження.

СПОРТ.

ПОГОНЬ І. Б. — УКРАЇНА 1 : 0 (0 : 0).

Україна: Микитин; Одійник, Воробець; Підвісецький, Яківів, Цимбала; Федув, Мікльош, Лисик, Стахевич Сиротюк.

Знову програла чорно-червоних, які до 83' тримали вислід 0 : 0. Але тяжко виграти змагання без крайників, бо крилові України Федув і Сиротюк грають оба дуже слабо. Стахевич на лучнику теж слабий, так що в нападі грає в дійсности лиш Мікльош і Лисик. Що поможе добра гра воротаря, оборонців і помічників, коли напад не може добути ані одних воріт?

Погонь мала ввесь час легку перевагу, але поміч і оборона України нівечила всі потягнення напачу противника. Аж 7 хвилин перед кінцем необставлений правий крайник Погоні стріляє рішальні ворота.

Суддя п. Земан. Видців около 2.500.

МИСТЕЦТВО ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

Львів. Гасмонея — Ресовія 4 : 0 (2 : 0).
Перемишль. Другий Сокіл — Чувай 1 : 1 (1 : 0).
Ярослав. Польонія — Огнісько 4 : 2 (2 : 1).
В табелі веде тепер Польонія.

ЗМАГАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

Краків. Гарбария — Л. К. С. 1 : 0 (1 : 0).
Свентохловіце. Рух — Шлеськ 5 : 0 (1 : 0).

ДВІ ПЕРЕМОГИ „ДОВБУША".

У великодну неділю грав черновецький „Довбуш" з дружиною національної дивізії Б. „Янон" і виграв 2 : 1. У понеділок „Довбуш" переміг жидівську дружину „Макабі" 2 : 0. Всі грачі жовто-блакитних гради амбітно та з пожертвуванням, тому й виграли.

Присилайте передплату!

ГАСМОНЕЯ — УКРАЇНА.

Змагання за мистецтво Окружної Ліги між цими дружинами відбудуться в неділю 5-го п. м. на грищі Погоні. Початок: год. 4·30 попол. Попередять змагання резерв.

Нові книжки й журнали.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, економічно-суспільний місячник. Львів, травень 1935. Р. VII. Ч. 5. Зміст: Місто — наше найслабше місце. — І. Гаврилів: Як піднести нашу міську споживчу кооперацію. — Гр. Бобяк: Історія одної міської кооперативи. І. Ольховий: Вкладкова політика. — П. Панченко: Виховання чи деморалізація. — Конференція міської споживчої кооперації. — І. Салевич: Боротьба з боргами в практиці. — Додаток: І. Вітанович: Володимир Навроцький (1847—1882), перший український статистик-економіст в Галичині.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 5. V. год. 3·30 поп. „Крик".
Неділя, 5. V. год. 7·30 веч. „Таємне конто".
Понеділок, 6. V. год. 7·30 веч. „Посол до Бога" песа Меріяма-Лужницького.

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 5. V. год. 7·30 веч. „Теорія Айнштайна".
Понеділок, 6. V. год. 7·30 веч. „Подружий мечч".

Цирк Станевських, площа Бема.

Неділя, 5. травня дві вистави: в год. 4·30 попол. і 8·15 веч.
Понеділок, 6. травня, одна вистава в год. 8·15 веч.

Кіна.

АДРІЯ: „Магараджа".
АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія".
АТЛЯНТИК: „Дівчата в одностроях".
ВАНДА: „У неволі джунглії", „Її ексцеленція прачка".
ГРАЖИНА: „Нові люди."
КАСІНО: „Вондер-бар" (Дольорес дель Ріо),
КОЛІСЕЙ: „В путах шантажиста" та ревія „У нас маєте наче в автоматі".
КОПЕРНИК: „Баль у Савою" (Джіта Альпар, Ганс Ярай).
МАРУСЕНЬКА: „Жид Зіс" (Конрад Файт).
МІРАЖ: „Твої уста говорять неправду", „Навіщо працювати?" (Фліп і Флап)
МУЗА: „Мальована заслона" з Ґретою Ґарбо.
ПАКС: „Сни джунглів" та додатки.
ПАЛЯС: „Проданий голос" (Шмідт).
ПАН: „Їх ночі."
РАЙ: „Світ сміється" (большевицька комедія).
СВІТ: „Кохай мене сьогодні" (Моріс Шевальє). „Остання парубуцька ніч".
СОНЦЕ: „Ніч у Каїрі" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Спокуса діявола" (Хозе Мохіка), ревія: „Ай, ай, ай, нарешті май".
УТІХА: „Сини пустині" (Фліп і Флап), ревія „Весняні іграшки".
ХИМЕРА: „Розсміяні очі" (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Неділя, 5. травня 1935.

Відень (506,8) Орх. концерт, 12·50 Легка музика, 15·35 Форт. квартет Дворжака, 20·30 Весн. попурі (сп. муз.), 22·25 Танк. музика, спів, **Кошиці** (2591) 17·30 Слов. нар. пісні, **Прага** (470,2) 7·00 Концерт, 10·00 Сальон. квартет, **Париж** (1648) 14·15 Легка музика, 17·00, 21·00 Концерт, **Берлін** (356,7) 11·30 Хор, 12·00, 14·15 Концерт, 18·00 Вес. пополудне, 19·00 „Царівна Мая" Ґлюка, **Кенігсвустергавзен** (1571) 11·30 Камер. твори, 14·35 Нар. танці, 20·00 „Спорт і кохання" муз. ком. Мілєра, **Кельн** (455,9) 10·30 Хор, 16·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 8·30 Соната б-дур Шуберта, 13·00 Муз. ранок, 15·00 Цитри, **Будапешт** (550,5) 14·00 Циг. орх., 20·35 Спів, музика, **Міляно** (221,2) 17·00 Танк. музика, 21·00 „Мойсей" мельодрама Росінія, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт, 20·45 „Ля Чіта Роза" оп. Ранцата.

Понеділок, 6. травня 1935.

Відень (506,8) 17·35 Солісти (Яриґіна, сопр., Радовський, барит.), 20·10 Вес. мельодії, 22·10 Спів (Ґадрабова, сопр.), **Братислава** (298,8) 17·05 Рум. пісні й романси, **Брно** (325,4) 19·30 „Княжна Трапезунту" оп. Офенбаха, 21·15 „Квіти Петра Безруча" пісні Чертка, 21·30 Концерт моравських композиторів, **Прага** (470,2) 12·35 Концерт. 17·35 Віольончеля, **Париж** (1648) 20·00 Камер. концерт (муз., спів), **Білгород** (437,3) 13·15, 16·20, 20·00 Пісоньки й музика, **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти, 20·20 Шубертові твори, 21·10 Симфонія п-дур Бізета, **Гайльсберг** (291) 15·30 Вес. концерт для дітей (муз., сп.), 18·35 Хор дівчат, 19·30 Спів (Пешкен, альт), 21·00 „Велика туга" радіофільма Куппе, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 16·00 Вес. пополудне (капеля, солісти), 17·50 Твори на скрипку та фортепіян Моцарта, **Кельн** (455,9) 17·00 Концерт, 21·00 Діточий хор, оперет. музика, **Ляйпціг** (382,2) 16·00 Брамсові пісні, **Мінхен** (405,4) 13·15 Легка музика, 19·00 Настроєва музика, поезії, **Будапешт** (550,5) 17·00 Форт. ресіталь Панча Владіґерова, 20·40 „Фавст" оп. Гунода, **Міляно** (221,1) 11·30, 17·05 Легка музика, 21·20 Нар. пісоньки, 22·00 Камер. концерт, **Рим** (420,8) 12·30, 22·30 Легка муз., 17·30 Концерт присв. Моцартові, 22,00 Ам. пісоньки.

Львівське радіо.

Неділя, 5. травня 1935.

9·00 Ранішня авд., 10·00 Трансм з Яворова: Свято ліса, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеророльог. вістки, 12·05 Сільва рерум, театр. репертуар, 12·15 Муз. ранок: Симфонія П. Чайковського; в перерві ок. год. 13·00—13·15 Театр Уяви: Чоловік, що був четвергом (фрагм. із пов. Честертона), 14·00 Найгарніша гр. пл., 15·00 Нар. обрядовий рік (травень), 15·22 Огляд ринків рільних продуктів, 15·35 Пісоньки з гр. пл., 15·45 На передnівку, **16·00 Концерт солістів: Марія Сокіл (сопр.) у форт. супр. Антона Рудницького (у програмі фр. музика),** 16·40 Новеля Барткевича: Політика в лісі, 17·00 Концерт орх. мандоліністів і байки Б. Герця, 17·35 Для мол. дітей: Магнес і лялька, 17·50 Людина людині вовком, 18·00 Концерт камер. орх., 18·45 Акад. студії та військова служба, 19·08 Музика з гр. пл., 19·35 Від Тумської до Німецької Гори, 19·55 Від хатини до хатини, від коршми до коршми (словно-муз. авд.), 20·30 Веселий джев із гр. пл., 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Льожа Глумливців: Святий Бюрократ (Юл. Тувіма), 21·30 Що читати (чужі повісти), 21·45, 21·46, 22·00 Спорт. вістки, 22·03 Реклям. концерт. 22·15 Композиторський концерт із творів Люд. М. Роговського (муз., сп.), 23·05 Танк. музика.

Понеділок, 6. травня 1935.

6·30 Ранішня авдиція, 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авдиція для шкіл, 8·05 Авдиція для новобранців, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Концерт, 12·45 Як самій скроїти суконку, 12·55 Полудневий денник, 13·05 Концерт (Гендель, тенор), 13·55 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Концерт орхестри, 16·30 Лекція нім. мови, **16·45 „Веснянки" у виконанні хору „Бояна" під дир. І. Охримовича,** 17·00 Муз. загадки для ст. дітей, 17·15 Заг. польська резерва, 18·00 Фільм. огляд, 18·10 Цитр. дуети, 18·25 Сусп. хвилинка, 18·30 Виправа на індіян фейл. Раорта для дітей, 18·40 Сільва рерум, вист. життя, 18·45 Популярна муз. з гр. пл., 19·15 У сонячному домі (репортаж із дому сиріт), 19·25, 19·30 Спортові вістки, 19·35 Воицька авд., 20·00 „Рожі Мадонни" манастирська баляда Р. Штольца, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт солістів (муз., сп.), 22·00 Реклям концерт, 22·15 Концерт, орхестри.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·25—5·28 зол.

Нім. марка 1·95—2·02, фр. франки 34·80—35·05, шв. франки 171·30—172·00, фунти стерлінги 25·30—25·60, австр. шілінги 99·50—101, чеські корони 21·70—22·00, рум. леви 32·00—33·50, ліри 43·00—43·75.

Золото: Долари 9·08—9·15, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·50—83·50, Корони 36·60—36·80, Рублі 46·00—47·75. 1 гр. зол. 5·92·44.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50 Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 44·50—46·25, 5 проц. дол. Б. Г. 51·50—53·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 44·00—45·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 47·00—48·50, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—53·50, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Премівки.

Долярівки 53·00—54·50, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 43·00—45·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 4. травня п. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 кг. масла франко маґазин	2·50 зол.
1 л. молока	0·16 „
1 л. сметани	0·80 „
1 к. яєць	2·30 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко і сметану вдержана.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.